

Laan efter denne Lov og nøjedes med kun at indkøbe 4 Tdr. Land eller saadan, saa de kun kunde faa $\frac{9}{10}$ af det; denne Lod har kostet, tidt bagefter fortryde, at de ikke have taget 1 eller 2 Tdr. Land mere, fordi de først da se, at 4 Tdr. Land ikke er nogen heldig Størrelse for et saadant Brug. Det ærede Medlem kom ogsaa ind paa, at dette Lovforslag vilde særlig føre til Skabelse af større Landbrug. Det hører ogsaa til den Slags, der kan rettes ved, saa at man, hvis det er nødvendigt, godt kan indstøtte Bestemmelser, der sætte Grænser for, hvor store den Slags Brug maa være. Jeg tror nu ikke, der i og for sig skulde være nogen Fare i saa Henseende. De Kommuner, som ville tage dette Spørgsmaal op paa den her anførte Maade, ville sikkert ogsaa have den Forstaaelse af denne Sag, at de henvende sig til de Folk, som i særlig Grad trænge til at faa Hjælp efter denne Lov.

Saa siger det ærede Medlem, at jeg har sagt, at det kun var den første Ejer, som fik Gavn af denne Lov, men det er ikke rigtigt, siger det ærede Medlem, for den ny Ejer vil ogsaa faa Fordel deraf, fordi de Begunstigelser, som ligge i, at et saadant Hus kaldes et Statshus, skulde bevirke, at man lettere kunde komme i Besiddelse af det end af andre. Det forstaaar jeg slet ikke. Jeg mener, at naar først den nuværende Ejer sælger Huset, og det kommer i Handelen i det hele taget, kommer det i Handelen akkurat ligesom ethvert andet Husmandsbrug i Landet og vil koste i Forhold dertil akkurat de samme Priser. Saa siger det ærede Medlem, at det vil dog gøre noget, at de Købere, som melde sig, kunne faa Jord efter den nuværende Lov, og det vil gøre, at de ikke byde saa høje Priser for Husene. Det tror jeg heller ikke er rigtigt. Jeg mener i det hele taget, at naar disse Husmandsbrug have den rette Størrelse, vil Efterspørgselen blive saadan, at disse Huse nok skulde holde Pris med andre, der have lignende Størrelse.

Det ærede Medlem sagde videre, at naar Kommunerne skulde fæste Huse ud, vilde Sogneraadene altid staa paa Kommunekassernes Fordel, og det er for saa vidt rigtigt nok, men der er dog den Ting at bemærke, at den Fordel gaar da ogsaa i Kommunens Kasse, den gaar altsaa ikke i private Folks Lommer. Naar nu en Mand bor i en Kommune, og man tænker sig, at al Jord i Kommunen blev bortfæstet paa denne Maade, vilde det for saa vidt være ligegyldigt, om det gik i Man-

dens egen Lomme eller i Kommunekassen, det vilde være et og det samme.

Det ærede Medlem siger, at der staar kun i Loven, at Kommunen kan laane $\frac{2}{3}$ til Bygning og Besætning osv. Ja, det staar der. Vi have, som jeg gjorde opmærksom paa i mit første Foredrag forleden, nødig villet gøre det saaledes, at det skulde være et Forslag, som gjorde Kommuneraadene bange eller Folk bange, naar de møde og skulle have Lodder efter dette Forslag. Jeg antydede ogsaa, at skulde Tinget være tilbøjeligt til at gøre disse Grænser mere vide, ville vi ogsaa gaa med dertil, men da vi gik ud fra, at Tanken i det hele var ny og havde Vanskelighed ved at finde tilstrækkelig Øre her i Tinget, have vi gjort det saa simpelt, som vi her have gjort det. Det ærede Medlem siger, at den ny Ejer skal betale Laanet tilbage. Ja, den Ordning forekommer det mig, der maa være i Loven, at naar den Ejer, der har faaet Laanet, forlader Huset, skal Laanet tilbagebetales, men der er ikke noget som helst i Vejen for, at den ny tilkommende Ejer kan faa det samme Laan igen. Det ærede Medlem siger, at der efter Forslaget heller ikke er nogen Sikkerhed for, at den Værdiforøgelse, som fremkommer paa et saadant Husmandsbrug ved Brugerens egen Foranstaltning, ogsaa kommer ham til gode. Nej, det er der ganske vist ikke, men der skal jo mellem vedkommende Mand og Kommuneraadet oprettes en Kontrakt, i hvilken der selvfølgelig bør indføres betryggende Bestemmelser i saa Henseende. Disse Kontrakter skulde jo desuden godkendes af Landbrugsministeren. Som sagt, jeg er veltilfreds med, hvad der fremkom fra det ærede Medlem, fordi det fremgik ikke tilstrækkelig tydeligt af hans Udtalelser, at han var absolut Modstander af Loven. Hvis han ikke er det, mener jeg, der er Udsigt til, at vi kunne enes om en Form i den Retning.

Men paa samme Maade kan jeg ikke opfatte den højtærede Ministers Udtalelser fra forleden Dag. Han begyndte med at sige, at det var et Spild af Tid at forhandle om dette Lovforslag. Jeg synes, det er at se denne Sag fra et noget vel ophøjet Stæde. Jeg føler mig i hvert Fald sikker paa, at der er mange i vort Land — og der vil med Tiden blive flere — som se noget anderledes paa denne Sag, og hvem Ministerens Udtalelser her i Tinget ville forekomme lidt underlige. Vi have ment, at Spørgsmaalet om let og billig Adgang til Jord er saa stort og saa